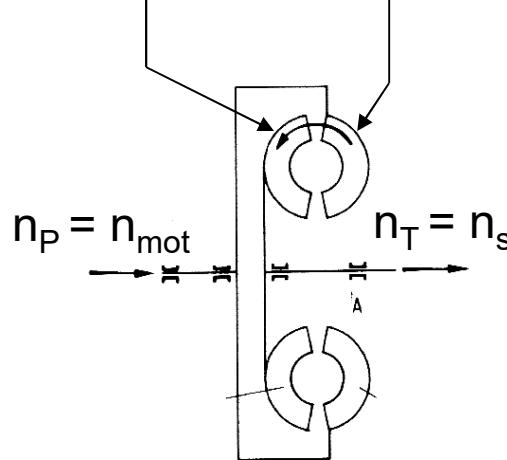

Hidrodinamička spojница (HDS)

Turbinsko kolo (n_T, M_T) | Pumpno kolo (n_P, M_P)

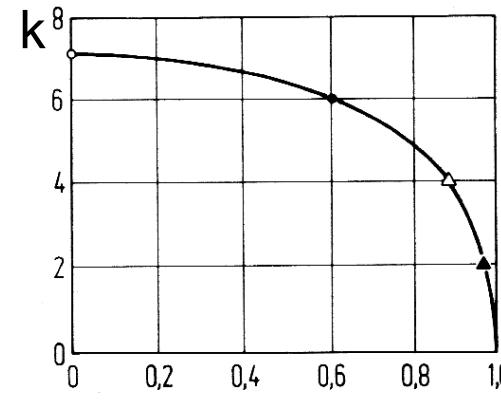

a

$$M_P = M_T$$

$$0 \leq n_T \leq n_P$$

Radna karakteristika HD spojnice zavisi od klizanja:

Izvor: *Mitschke*

$$n_T/n_P$$

b

$$\text{Klizanje: } s = 1 - (n_T/n_P)$$

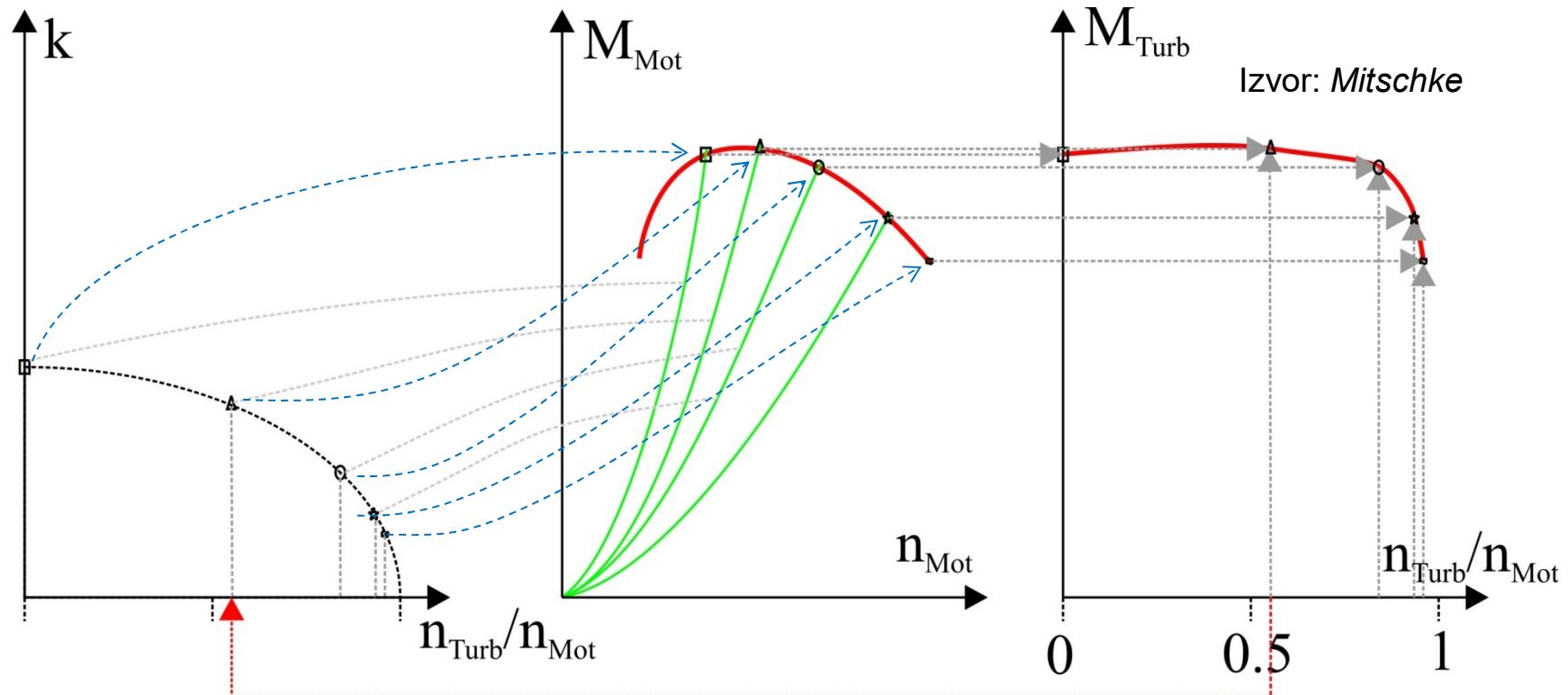

Potreban moment pumpnog kola za realizaciju broja obrtaja n_P : $M_P = k \cdot n_P^2 \cdot D_P^5$

$$n_T=0 \Rightarrow k=k_{\text{MAX}}$$

Faktor k opada sa padom klizanja: $n_T \rightarrow n_P \Rightarrow k \rightarrow 0$

Zajednički rad motora SUS i HD spojnice

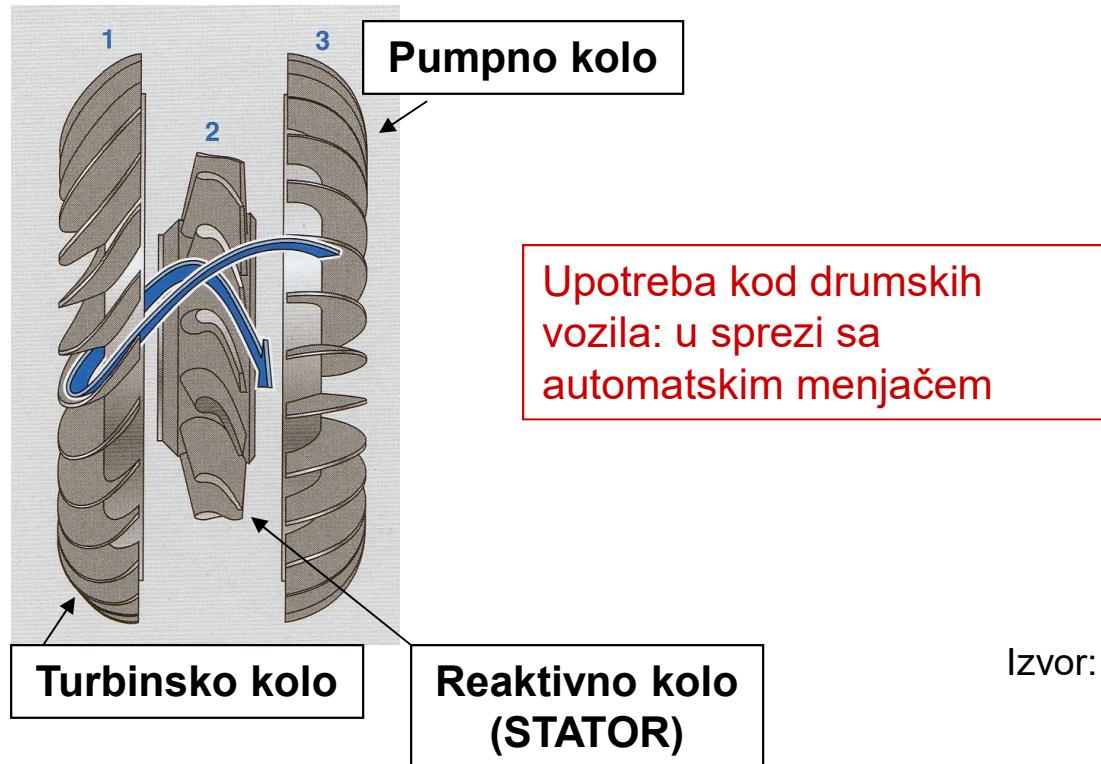

$$n_T/n_P \Rightarrow k \text{ (dijagram!)}$$

$$k \Rightarrow M_P = k \cdot n_P^2 \cdot D_P^5; M_P \equiv M_{Mot}$$

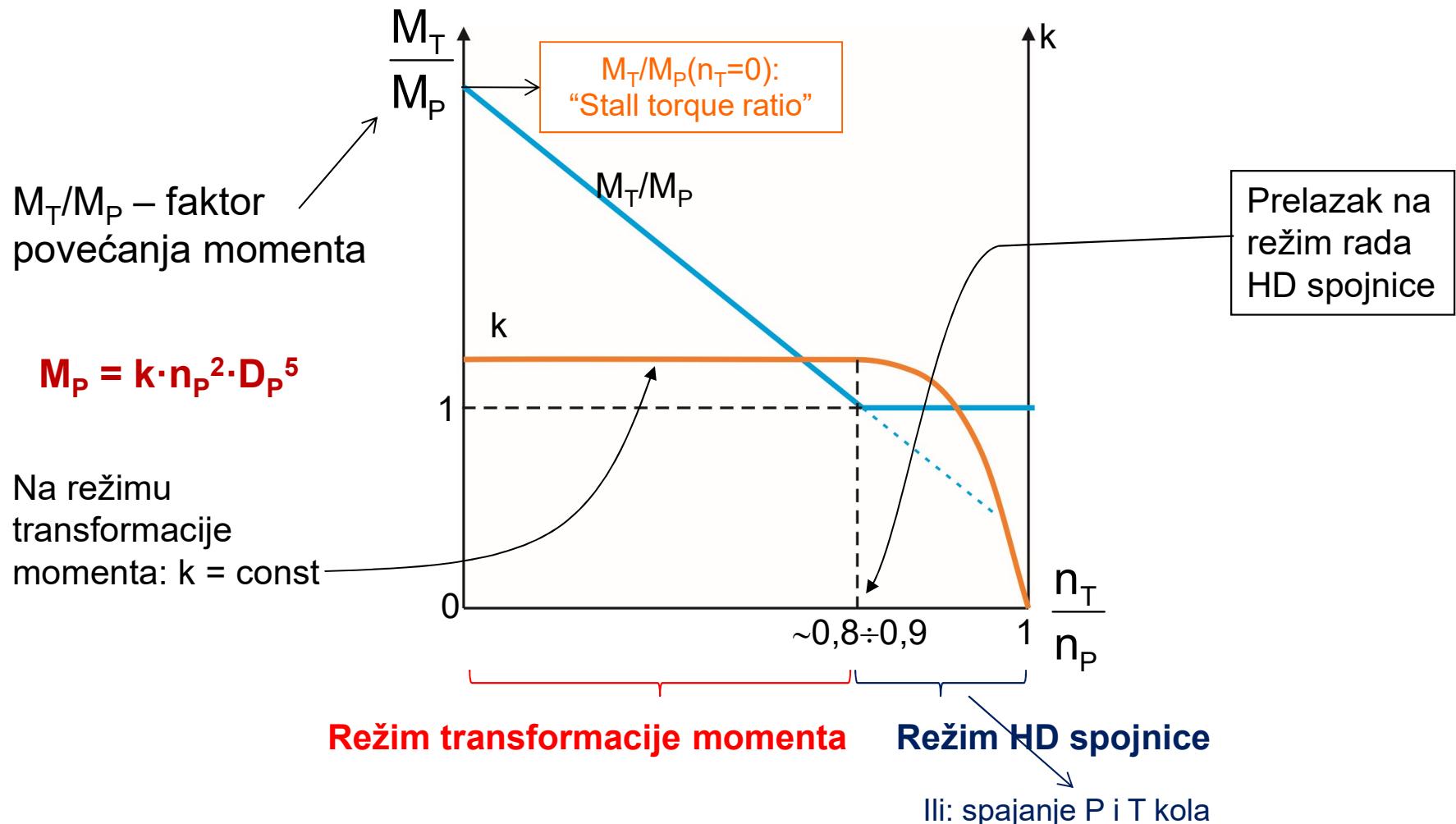
Hidrodinamički menjač

(Hidrodinamički transformator / pretvarač obrtnog momenta = HDTOM)

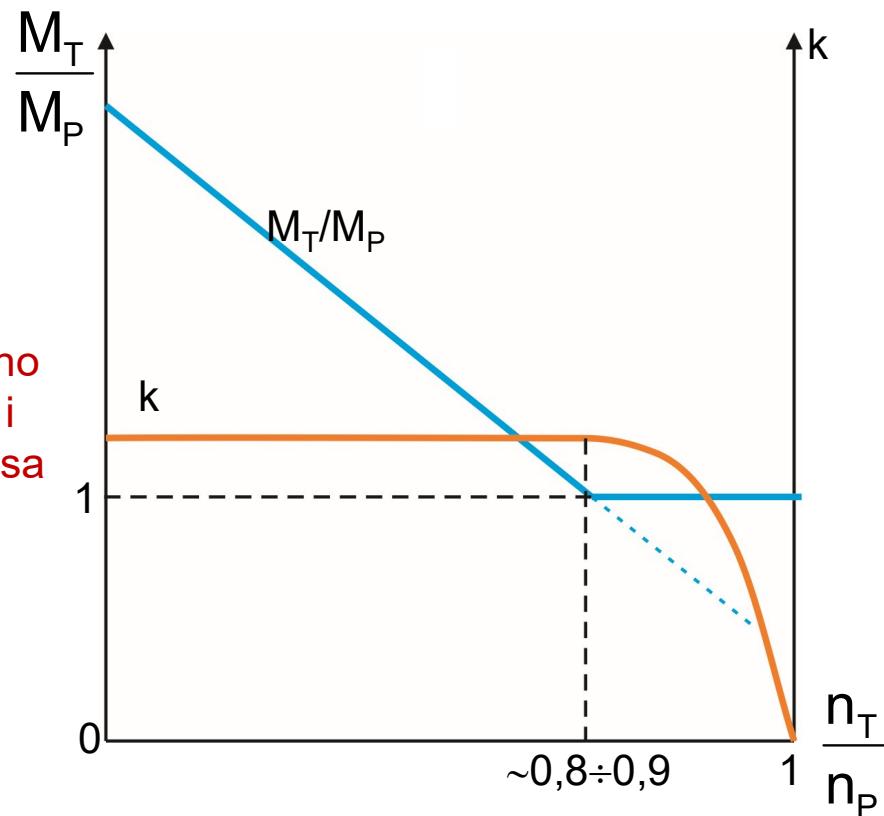
Potreban moment pumpnog kola: $M_P = k \cdot n_P^2 \cdot D_P^5$

Radna karakteristika HD menjača

Radna karakteristika HD menjača

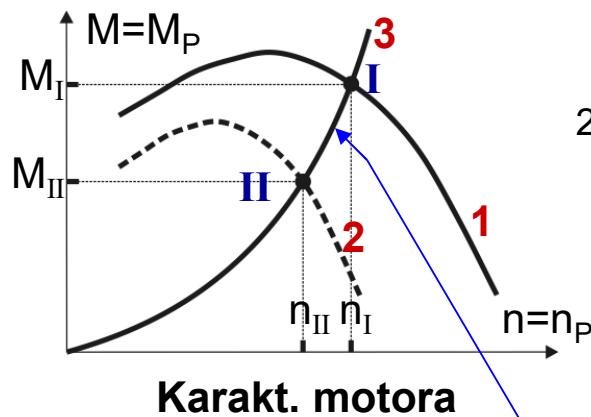
- Postoje i varijante sa $k \neq \text{const}$
- Za modeliranje potrebno poznavati krive M_T/M_P i k u zavisnosti od odnosa n_T/n_P

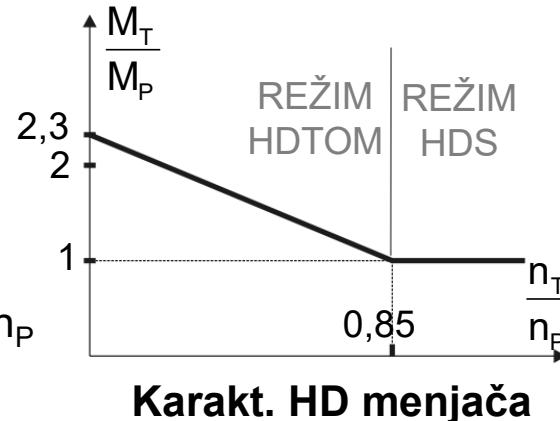
Više informacija o modeliranju (primer):

<https://www.mathworks.com/help/physmod/sdl/ref/torqueconverter.html>

Sprega motora SUS i HD menjača

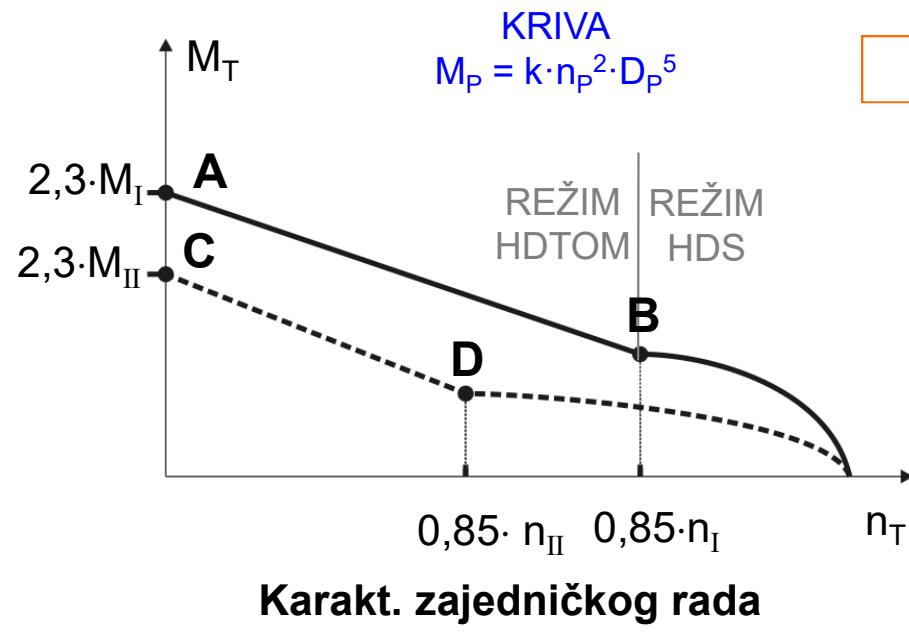

Karakt. motora

Karakt. HD menjača

1=spoljna kar. mot.
2=parc. kar. mot.
3=potreban moment $M_P(n_P)$ za $k=k_0$
I, II – radne tačke za **1** i **2**
I, II → M_I, n_I tj. M_{II}, n_{II}

n_I – "Stall speed" → $\sim 0.6 \div 0.7 n_{MAX}$

$k=const \Rightarrow$ radna tačka motora prelazi u radnu karakteristiku HD menjača

Radna tačka I → karakteristika od **A** do **B**
 Radna tačka II → karakteristika od **C** do **D**
 Nakon **B** odnosno **D** → rad na režimu HD spojnice (ili blokiranje – veće η !)

Vučni dijagram vozila sa HD menjačem

F_o (N)

- Idealna hiperbola vuče

Izvor: *Mitschke / Wallentowitz*

v (km/h)

- Poboljšanje vučne karakteristike
- Vučne performanse vozila definisane od $v=0$ km/h
- Iziskuje manji broj stepeni prenosa – u principu
- Značajni energetski gubici – loš uticaj na stepen korisnosti